

ENCONTROS MONOGRÁFICOS CO PATRIMONIO CULTURAL. 14

As Minas de Wolfram de Valborrás de Casaio (Carballeda de Valdeorras)

Consello da Cultura Galega
Santiago de Compostela
Martes, 19 de setembro de 2017

O obxecto formal deste encontro é ofrecer un breve estudo histórico do Destacamento Penal das Minas de Wolfram de Valborrás de Casaio (Ourense) desde a súa fundación no mes de setembro de 1942 ata o seu peche a principios de xullo de 1944. Neste destacamento, situado nun dos puntos máis orientais de Galicia (termo de Casaio, no concello de Carballeda de Valdeorras) e na careada norte do Macizo Galaico-Leonés de Pena Trevinca, a unha altura aproximada entre 1300 e 1900 metros sobre o nivel do mar, redimiron penas polo traballo 463 penados, todos eles ex-combatentes republicanos na Guerra Civil, procedentes de case toda a xeografía española.

Comézase cunha breve exposición da evolución histórica das explotacións de wolfram no marco xeográ. co onde están situadas as minas de Valborrás. Faise unha sucinta referencia á evolución das concesións e da explotación mineira nestas paraxes, que para unha maior comprensión divídese diacronicamente en tres fases: fase belga (1913-1929), fase dos alemáns (1938-1945) e fase .nal (1945-1963), con especial .ncapé na fase alemá. Precisamente foi na fase alemá cando tivo lugar a creación do Destacamento Penal para Redención das Penas polo Traballo. Este destacamento ten a súa orixe no escrito que o 9 de setembro de 1942 Luís Soloaga Asua, enxeñeiro director da empresa Montes de Galicia, S.A., concesionaria desta mina e pertencente ao consorcio hispano alemán SOFINDUS, dirixiu ao Padroado Central para a Redención das Penas polo Traballo, dependente da Dirección Xeral de Prisións, solicitando 62 traballadores (29 mineiros perforadores, 29 mineiros axudantes e 4 servizos auxiliares), para ser empregados nas minas que a citada compañía tiña en Valborrás, termo de Casaio.

Contéplase a evolución do número da poboación recluída: lugar de orixe, condenas, prisións de procedencia, relación de todos os 463 presos, que pasaron polo Penal, etc. Ofrécese tamén o réxime penal, tendo en conta o aspecto laboral, o rendemento, a alimentación, a sanidade, as visitas de control, vixilancia, formación, asistencia espiritual, retribución económica, redención de penas, etc., para finalizar coa supresión do Destacamento Penal por mor de varias fugas de reclusos, que tiveron lugar a finais de xuño e principios de xullo de 1944, a raíz do desembarco de Normandía dos Aliados, e coa relación dalgúns dos fuxidos cos maquis.

Imaxe: Antigo lavadoiro de wolfram de Valborrás. 1942-43

PROGRAMA

17.00 horas
Presentación

17.15 horas
Proxección do documental Lobos
sucios (2006)

17.45 horas
Destacamento Penal das Minas de Wolfram de
Valborrás de Casaio (Carballeda de Valdeorras)
Isidro García Tato, científico titular do
Consejo Superior de Investigaciones
Científicas (CSIC)

18.15 horas
Debate

ORGANIZA

Sección de Patrimonio e Bens Culturais (CCG)

COORDINA

Isidro García Tato

LUGAR

Consello da Cultura Galega

Pazo de Raxoi, 2º andar

Praza do Obradoiro, s/n

15705 Santiago de Compostela

Tel.: 981 957 202 / Fax: 981 957 205

INSCRICIÓN

A inscrición é gratuíta.

O número de prazas é limitado (100 persoas).

As prazas cubriranse por rigorosa orde de inscrición.

Entregarase diploma acreditativo de asistencia ao encontro.

Para obter o diploma é preciso asistir ao 75% das sesións.

MÁIS INFORMACIÓN

www.consellodacultura.gal

difusion@consellodacultura.gal

Consulta os materiais en <http://consellodacultura.gal/mediateca>

